

Rectorul UB propune conservarea identității culturale și patrimoniale ca soluție la criza satului românesc

Rectorul Universității din București a propus conservarea identității culturale și patrimoniale ca soluție la criza actuală a satului românesc

La Simpozionul Național de Teologie dedicat satului românesc, Prof. Mircea Dumitru a spus că tema evenimentului „nu are doar o valență istorică, ci și una proiectivă și anticipativă, în măsura în care păstrarea și promovarea ființei naționale și a credinței ortodoxe ca elemente definitorii ale conservării și sporirii identității noastre naționale sunt indisolubil legate de conservarea identității culturale și patrimoniale a satului românesc”.

„Într-o lume post-modernă profund secularizată, principala contrapondere la forțele colosale ale globalizării, cu scopul declarat de a conserva și a promova specificul nostru identitar național, este păstrarea patrimoniului cultural așa cum a fost constituit și trăit concret în comunitățile rurale din România”, a explicat rectorul Universității din București.

Mesajul integral:

Vă mulțumesc pentru invitația pe care mi-ați adresat-o de a spune câteva cuvinte în deschiderea Simpozionului Național de Teologie Satul românesc: vatră a plămădirii și promovării ființei naționale și a credinței ortodoxe.

În ultimii ani, am avut onoarea și privilegiul să particip la deschiderea fiecărei ediții a acestui Simpozion Național, un adevărat reper pentru cercetarea științifică în domeniul teologiei, dar și pentru consolidarea, sporirea și promovarea spiritualității românești creștin-ortodoxe. Astfel, am putut constata direct cum aceste manifestări teologico-academice naționale au crescut de la un an la altul prin complexitatea și diversitatea tematicii și prin calitatea deosebită a lucrărilor prezentate.

Acum trei ani, aveam onoarea și bucuria de mă adresa domniilor voastre în deschiderea Congresului Internațional de Teologie care a dezbătut o temă foarte dificilă și presantă prin urgența și actualitatea ei: Educația religioasă a tinerilor în contextul secularizării actuale. Pe fundalul edițiilor precedente, tematica acestor simpozioane – inclusiv a simpozionului de anul acesta – relevă și o creștere organică și o pregnantă sistemicitate, specifice teologiei ca sferă globală și formă de manifestare atotcuprinzătoare ale spiritualității unui popor.

Dar cred că tema de anul acesta nu are doar o valență istorică, ci și una proiectivă și anticipativă, în măsura în care păstrarea și promovarea ființei naționale și a credinței ortodoxe ca elemente definitorii ale conservării și sporirii identității noastre naționale sunt indisolubil legate de conservarea identității culturale și patrimoniale a satului românesc.

Într-o lume post-modernă profund secularizată, principala contrapondere la forțele colosale ale globalizării, cu scopul declarat de a conserva și a promova specificul nostru identitar național, este păstrarea patrimoniului cultural așa cum a fost constituit și trăit concret în comunitățile rurale din România.

Unei lumi dominate de forme din ce în ce mai alienante ale unui individualism egoist și cinic trebuie să i se contrapună, pentru menținerea unui sănătos echilibru

social și politic, forme ale unei experiențe comunitariene – ale unei Ecclesia – cu valențe religioase, culturale și istorice identitare. Natura noastră socială și politică nu poate înflori decât în forme echilibrat comunitariene ale căror paradigme, pentru cultura, istoria și credința ortodoxă ale românilor, le-au constituit viețuirea în comunitățile noastre rurale.

Rectorul Universității din București propune conservarea identității culturale și patrimoniale ca soluție la criza satului românesc

Criza socială pe care o traversăm azi este simptomul unei crize spirituale globale mult mai adânci. Forțele individualismului egoist și narcisist, care acționează pentru dizolvarea acestui comunitarianism firesc, au fost dramatic portretizate de către Nietzsche.

Cu mai bine de o sută de ani în urmă, Nietzsche proclama apocaliptic: Dumnezeu este mort! Această propoziție alcătuită din trei cuvinte urmărea să anunțe sfârșitul dramatic al unei lumi prin dureroasa desprindere a umanității de sistemul ei de valori profunde, dar nu ne dădea nici o speranță sau idee de clarificare asupra lumii în care urma să intrăm. Este de notorietate faptul că filosofia lui Nietzsche este de o opacitate care rezistă unei descifrări și decriptări simple și directe.

Se acceptă, totuși, că atunci când filosoful vorbește despre moartea lui Dumnezeu, el are în vedere fie pe Dumnezeul transcendent al metafizicii, fie pe Dumnezeul personal al compasiunii sau al iubirii și al iertării.

Dar indiferent unde ne vom plasa în hermeneutica nietzscheană, acele puternice trei cuvinte anunțau cu acuitate începutul unei epoci a secularizării, la care noi toți participăm pentru că, ne spune tot Nietzsche prin vocea Nebunului din Știința Veselă, "Noi L-am ucis – tu și cu mine ... Noi toți suntem ucigașii lui ... Dumnezeu este mort. Dumnezeu rămâne mort. Și noi l-am ucis."

Desigur, nu am aici nici timpul și nici nu este locul pentru o incursiune hermeneutică în acest text constitutiv al post-modernității. Pentru a nu rătăci, totuși, este suficient să atragem atenția asupra câtorva interpretări obstinate eronate și totodată asupra unor implicații explicite pentru aceia dintre noi în care Dumnezeu nu este mort și care avem, totodată, și înalta și dificila responsabilitate de a îi educa pe tineri și de a-i convinge să se așeze pe calea acelor valori durabile în care se înrădăcinează lumea a cărei dispariție tragică o anunță și deplânge Nietzsche.

Moartea nietzscheană a Dumnezeului metafizic, interpretat fie ca o ființă sau ca o entitate ultimă și supremă, fie ca fiind cel mai înalt și impersonal principiu, a atras

interpretări problematice din partea unor teologi sau filosofi.

Astfel, unii teologi au socotit, în mod eronat, că Nietzsche îl omoară pe Dumnezeu impersonal, drept cel mai înalt principiu transcendent, pentru a face loc existenței unui concept mai relevant al unui Dumnezeu creștin mai autentic, apt să susțină o relație personală cu creaturile sale.

Mai grav încă, unii filosofi, în mod cu totul inadecvat, considerându-l pe Nietzsche ateu, se află în eroarea de a-l interpreta pe filosof ca punând semnul identității între “moartea lui Dumnezeu” și non-existența sa, o identificare pe care Nietzsche însuși o respinge categoric.

Cum ajunge să își facă simțită prezența secularizarea în toate acestea? Secularizarea este prezentă implicit în acest concept problematic al morții lui Dumnezeu drept cel mai înalt principiu, căci această ipostază a morții lui Dumnezeu este asociată cu ideea că Dumnezeu moare, ca rezultat al unui proces cultural și istoric gradual de demistificare și de dezvrăjire, proces a cărui dinamică rezidă în evacuarea valorilor etosului creștin-umanist și în substituția valorilor metafizice tradiționale cu valorile pozitivistice și utilitariste care susțin un individualism narcisist al cărui faliment cultural se face deja simțit în societatea contemporană.

Nu știu care va fi deznodământul acestei mari confruntări culturale. Și de aceea, nici alocuțiunea mea nu poate să conchidă pe un ton facil și superficial optimist.

Tot ceea ce pot spera și crede este că Dumnezeu Cel infinit de bun, atotștiutor și atotputernic ne va da lumina clară a credinței și voința bună a faptei pentru a menține drumul drept și a trece dincolo de această cumpănă istorică; iar dacă, o dată cu vorba lui Lucian Blaga, “... veșnicia s-a născut la sat”, îndreptățirea noastră, a românilor, la nemurire se va legitima, în primul rând, prin perenitatea culturii tradiționale a satului românesc, a valorilor și experienței creștin ortodoxe ale spiritualității identitare românești.

basilica.ro